

EL LLENGUATGE

La certesa

El Vocabulari de barbarismes del senyor Aureli Cortiella inclou en el seu articulat, és a dir, considera com un barbarisme, l'expressió «el cert és que», que trobem tan sovint en tants escriptors actuals, fins i tot en alguns que es distingeixen per un llenguatge acurat. I és certament sorprenent que no experimentin repugnància a usar una expressió com aquesta, que té tot l'aire de no ésser sinó una traducció literal de la frase castellana «lo cierto es que». Per la nostra banda, considerem plenament justificada la inclusió d'aquesta expressió en un vocabulari de barbarismes i creiem que els qui se'n serveixen habitualment haurien de tornar-hi a pensar abans d'insistir en aquest ús.

Al costat de «el cert és que» hi ha una expressió paral·lela, «el certus és que», de caràcter dialectal, només usada en algunes zones rurals i que els diccionaris d'ús no recullen.

Segons el Diccionari Alcover-Moll, es una forma mig catalanitzada de la locució, diu, «lo cierto és (que)». I Joan Coromines, després d'indicar que se sent intrigat per aquesta expressió popular, i en manifestar que l'explicació d'Alcover-Moll li sembla enginyosa i que no veu gens clar que sigui rebutjable, admet també implícitament, sense ni fer-ne qüestió, que «lo cierto es» és una locució exclusivament castellana.

Ningú no ha de tenir la idea, és clar, d'anar a dir als qui usen, com a forma popular, «el certus és que», que convindria que en prescindissin.

Però no és pas desenraonat d'ésser més exigent en la llengua literària.

En lloc de «el cert és que», doncs, sembla netament preferible de recórrer a d'altres expressions que ningú no pot dir que tinguin un caient artificial: *el cas és que*, tal com proposa el Vocabulari de Cortiella, *el fet és que*, tal com hom ja ha proposat més d'un cop (si no ho recordem malament, López del Castillo en un article, ja antic, al butlletí de la DEC) i *la veritat és que*. Les dues primeres locucions són indicades i exemplificades pel Diccionari Fabra: *Té diners, però el cas és que no se'ls sap administrar* i *El fet és que no ha vingut*. No hi trobem, en canvi, *la veritat és que*, malgrat que indica aquesta locució com a definició de *el cas és que*. Però sí que la trobem recollida al Diccionari de la Gran Enciclopèdia, exemplificada amb la frase *La veritat és que som una mica covards*.

Albert Jané